

ВІДГУК

**доктора економічних наук, професора
Лопушняк Галини Степанівни
на дисертаційну роботу Файчака Андрія Васильовича
«Економічні аспекти формування управлінських компетентностей
проектних команд в умовах інноваційної економіки »
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 051 – Економіка**

**Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами**

Дисертаційна робота Файчака Андрія Васильовича присвячена дослідженню актуальної науково-прикладної проблеми економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проектних команд в умовах інноваційної економіки. Актуальність обраної теми зумовлена насамперед суттєвими змінами у сучасному економічному середовищі, де успішність діяльності суб'єктів підприємництва дедалі більше визначається ефективністю використання людського капіталу, здатністю організацій швидко адаптуватися до технологічних змін та забезпечувати результативне управління проектною діяльністю.

Сучасна економіка характеризується високою динамічністю, поширенням цифрових технологій, розвитком штучного інтелекту, ускладненням організаційних структур та зростанням ролі міжфункціональної взаємодії. За таких умов саме управлінські компетентності стають одним із ключових факторів забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва. Водночас у більшості наукових досліджень питання розвитку компетентностей традиційно розглядаються крізь призму управління персоналом або професійного навчання, тоді як економічне обґрунтування управлінських рішень щодо їх розвитку залишається недостатньо дослідженим.

Позитивною особливістю дисертаційної роботи є те, що автор комплексно поєднав результати теоретичного аналізу, емпіричного дослідження та економічного моделювання, сформувавши цілісний методичний підхід до оцінювання економічної доцільності розвитку управлінських компетентностей проектних команд. Такий підхід дозволяє перейти від традиційного оцінювання окремих компетентностей до комплексного аналізу їхнього впливу на економічні результати діяльності суб'єкта підприємництва та обґрунтування управлінських рішень щодо інвестування у людський капітал.

Окремо слід відзначити прикладну спрямованість дослідження. Запропонований автором методичний інструментарій не обмежується теоретичними узагальненнями, а доведений до рівня практичного

використання шляхом розроблення інтегральних показників, економічної моделі обґрунтування управлінських рішень, алгоритму практичної реалізації запропонованого підходу та відповідних рекомендацій щодо його впровадження у діяльність проектно-орієнтованих суб'єктів підприємництва.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота відповідає сучасним потребам розвитку економічної науки, має важливе теоретичне та прикладне значення, а її результати можуть бути використані для підвищення ефективності управління людським капіталом, економічного обґрунтування інвестицій у розвиток управлінських компетентностей та вдосконалення системи прийняття управлінських рішень у проектно-орієнтованих суб'єктах підприємництва.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи

Результати, представлені у дисертаційній роботі, характеризуються належним рівнем наукової обґрунтованості, внутрішньою логічною узгодженістю та достатньою аргументованістю сформульованих висновків і рекомендацій. Дисертаційне дослідження побудоване відповідно до поставленої мети та визначених завдань, а його структура забезпечує послідовний перехід від теоретичного осмислення проблеми до розроблення практичного методичного інструментарію економічного обґрунтування управлінських рішень.

Важливо відзначити, що автор не обмежився узагальненням існуючих наукових підходів, а здійснив їх критичний аналіз та сформував власну концепцію дослідження, у якій розвиток управлінських компетентностей розглядається як економічний чинник підвищення результативності діяльності проектних команд. Такий підхід забезпечив цілісність дослідження та дозволив обґрунтувати доцільність використання інтегрального оцінювання компетентностей у взаємозв'язку з економічними показниками діяльності суб'єкта підприємництва.

На окрему увагу заслуговує використання автором комплексної методології дослідження. Для досягнення поставленої мети застосовано сукупність взаємодоповнювальних загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема методи аналізу та синтезу, системного підходу, порівняльного аналізу, статистичного узагальнення, інтегрального оцінювання, економіко-математичного моделювання та графічної інтерпретації результатів. Обраний методичний інструментарій є адекватним предмету дослідження та забезпечує достовірність отриманих результатів.

Позитивно характеризує виконане дослідження й те, що значна частина висновків підтверджена результатами власного емпіричного дослідження автора. Проведене анкетування дозволило не лише оцінити сучасний рівень розвитку управлінських компетентностей проектних команд, а й сформулювати інформаційну основу для побудови інтегрального показника розвитку компетентностей, подальшого економічного аналізу та розроблення

авторської моделі економічного обґрунтування управлінських рішень. Саме поєднання теоретичних положень із результатами власного емпіричного дослідження істотно підвищує наукову цінність отриманих результатів.

Слід також відзначити, що запропонований автором методичний підхід має завершений характер. Його окремі складові — інтегральний показник розвитку управлінських компетентностей, комплексний показник економічної доцільності, індекс економічної доцільності, економічна модель та алгоритм практичного застосування — утворюють єдину систему, що забезпечує можливість комплексного оцінювання ефективності інвестування у розвиток управлінських компетентностей проєктних команд.

У цілому можна зробити висновок, що сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та практичні рекомендації є достатньо аргументованими, базуються на сучасній теоретико-методологічній основі, підтверджуються результатами проведеного емпіричного дослідження та можуть бути використані як у подальших наукових дослідженнях, так і у практичній діяльності суб'єктів підприємництва.

Наукова новизна положень дисертації, які отримані особисто здобувачем

Наукова новизна дисертаційної роботи має системний характер і підтверджується отриманням нових теоретичних положень, удосконаленням існуючих методичних підходів та розвитком науково-прикладного інструментарію економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проєктних команд.

Безперечною перевагою дослідження є те, що автору вдалося сформувати цілісну концепцію оцінювання економічної доцільності розвитку управлінських компетентностей, у якій компетентності розглядаються не лише як характеристика професійної підготовки персоналу, а як економічний ресурс, що безпосередньо впливає на результативність діяльності суб'єкта підприємництва. Такий підхід істотно розширює існуючі уявлення про місце управлінських компетентностей у системі управління людським капіталом та дозволяє розглядати їх як самостійний об'єкт економічного аналізу.

На особливу увагу заслуговує розроблений автором методичний підхід до економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проєктних команд. Його новизна полягає у комплексному поєднанні результатів компетентнісного оцінювання, економічних показників діяльності суб'єкта підприємництва та показників інвестування у людський капітал у єдиній системі підтримки прийняття управлінських рішень. На відміну від існуючих методик, які оцінюють окремі аспекти розвитку персоналу або фінансову ефективність навчання, запропонований автором підхід забезпечує комплексне визначення економічної доцільності розвитку управлінських компетентностей.

Високої оцінки заслуговує й розроблений автором комплексний методичний інструментарій, який включає інтегральний показник розвитку

управлінських компетентностей (CI), комплексний інтегральний показник економічної доцільності управлінських рішень (ЕМК), індекс економічної доцільності (EDI), економічну модель обґрунтування управлінських рішень та алгоритм її практичної реалізації. Важливо, що зазначені елементи не існують ізольовано, а формують взаємопов'язану систему, придатну для практичного використання у діяльності проєктно-орієнтованих суб'єктів підприємництва.

Окремо слід відзначити, що результати проведеного емпіричного дослідження не лише підтверджують сформульовані автором теоретичні положення, а й стали інформаційною основою для побудови інтегральних показників та економічної моделі. Саме поєднання емпіричного аналізу із подальшим економічним моделюванням забезпечило високий рівень обґрунтованості запропонованих наукових результатів.

У цілому отримані автором результати характеризуються належним рівнем наукової новизни, логічною завершеністю та практичною спрямованістю. Вони роблять вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних засад управління людським капіталом, економічного обґрунтування управлінських рішень та підвищення ефективності функціонування проєктних команд в умовах інноваційної економіки.

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Аналіз наукових публікацій здобувача свідчить про належний рівень апробації результатів дисертаційного дослідження та їх відповідність змісту представленої роботи. Основні положення, теоретичні узагальнення, результати емпіричного дослідження, методичні розробки та практичні рекомендації знайшли своє відображення у фахових наукових публікаціях і матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Важливо відзначити, що публікації автора не мають характеру формального дублювання окремих частин дисертації. Кожна з них присвячена самостійному аспекту досліджуваної проблематики, що забезпечило поетапну апробацію отриманих результатів. Такий підхід свідчить про системність проведеного дослідження та поступове формування авторської концепції економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проєктних команд.

Позитивно характеризує дисертаційну роботу й те, що результати дослідження пройшли апробацію в науковому середовищі, отримали фахове обговорення та були представлені на науково-практичних заходах різного рівня. Це сприяло уточненню окремих положень дослідження, їх практичній перевірці та підвищенню рівня обґрунтованості остаточних висновків.

Обсяг, зміст і рівень опублікованих праць відповідають чинним вимогам до апробації результатів дисертаційних досліджень за спеціальністю 051 «Економіка», що дає підстави стверджувати про достатню повноту висвітлення основних положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

Основні результати дисертаційної роботи опубліковано у 7 наукових працях, з них: 4 статті у наукових фахових виданнях України та 3 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, науковими публікаціями здобувача та іншими матеріалами, поданими до захисту, дає підстави зробити висновок про дотримання автором принципів академічної доброчесності.

Дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним особисто здобувачем. У роботі належним чином використано результати попередніх наукових досліджень із обов'язковим посиланням на їх авторів, а власні наукові положення, висновки та методичні розробки мають достатній рівень аргументованості й підтверджені результатами проведених теоретичних та емпіричних досліджень.

Під час аналізу дисертаційної роботи не встановлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації або фальсифікації результатів дослідження. Дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності та може бути рекомендована до публічного захисту.

Зауваження та дискусійні питання стосовно положень дисертації

Незважаючи на високий науковий рівень дисертаційної роботи, її теоретичну цілісність та практичну значущість, окремі положення дослідження можуть бути предметом наукової дискусії.

1. Автором запропоновано комплексний методичний підхід до економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проєктних команд, який характеризується високим рівнем завершеності. Разом із тим дискусійним залишається питання універсальності запропонованої моделі для підприємств різних секторів економіки. Доцільним видається подальше дослідження особливостей її застосування у виробничій сфері, сфері послуг, державному секторі та ІТ-індустрії з урахуванням специфіки проєктної діяльності.

2. Значною перевагою роботи є проведене автором емпіричне дослідження. Водночас подальшого розвитку потребує аналіз впливу окремих соціально-демографічних характеристик респондентів (досвіду управління, рівня освіти, сфери професійної діяльності, міжнародного досвіду тощо) на оцінювання пріоритетності управлінських компетентностей. Такий аналіз дозволив би поглибити практичні рекомендації щодо формування компетентнісних моделей.

3. Автор переконливо обґрунтовує економічну доцільність інвестицій у розвиток управлінських компетентностей. Разом із тим доцільним було б більш детально розглянути вплив зовнішніх факторів макроекономічного середовища (економічної нестабільності, воєнних ризиків, змін кон'юнктури ринку праці) на результати застосування запропонованої методики.

4. У роботі значна увага приділяється цифровій трансформації та використанню сучасних цифрових технологій у діяльності проєктних команд. Разом із тим, враховуючи стрімкий розвиток генеративного штучного інтелекту, перспективним напрямом подальших досліджень могло б стати визначення його впливу не лише на розвиток окремих компетентностей, а й на трансформацію управлінських функцій керівників проєктів.

5. Практична цінність дисертаційної роботи не викликає сумнівів. Проте впровадження запропонованого методичного підходу у діяльність підприємств різних масштабів потребуватиме подальшої адаптації окремих процедур оцінювання залежно від рівня цифрової зрілості організації, що може стати предметом подальших наукових досліджень автора.

Наведені зауваження мають рекомендаційний характер, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи та не знижують наукової цінності отриманих результатів. Вони радше визначають перспективні напрями подальших наукових досліджень, ніж свідчать про недоліки виконаної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Файчака Андрія Васильовича на тему «Економічні аспекти формування управлінських компетентностей проєктних команд в умовах інноваційної економіки» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на високому теоретичному, методичному та прикладному рівнях. У роботі вирішено актуальне наукове завдання, що має важливе значення для розвитку економічної науки та практики управління людським капіталом у проєктно-орієнтованих суб'єктах підприємництва.

На особливу позитивну оцінку заслуговує комплексний характер дослідження. Автору вдалося органічно поєднати сучасні теоретичні положення економічної науки, результати власного емпіричного дослідження та розробити завершений методичний підхід до економічного обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку управлінських компетентностей проєктних команд. Запропонований інструментарій вирізняється практичною спрямованістю, логічною узгодженістю окремих складових та можливістю його використання у діяльності суб'єктів підприємництва для підвищення ефективності використання людського капіталу й економічної результативності проєктної діяльності.

Отримані автором результати характеризуються належним рівнем наукової новизни, достатньою теоретичною обґрунтованістю, практичною значущістю та відповідають сучасним тенденціям розвитку економічної науки. Представлені у дисертації висновки є аргументованими, логічно випливають із проведеного дослідження, а запропоновані рекомендації мають реальне практичне значення для вдосконалення системи управління проєктними командами.

Дисертаційна робота Файчака Андрія Васильовича за актуальністю, ступенем обґрунтованості наукових положень, рівнем наукової новизни,

теоретичним і практичним значенням повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

завідувач кафедри

соціоекономіки та управління персоналом

Київського національного економічного університету

імені Вадима Гетьмана

д.е.н., професор

Галина ЛОПУШНЯК

